

Almindelig vandpest (*Elodea canadensis*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Elodea canadensis*

Synonymer:

Kaldenavn: Almindelig vandpest

Beskrivelse: Almindelig vandpest har en spinkel, grenet stængel, der kan blive op til 2 m lang. Bladene 10-30mm lange og 1,5-3,5 mm brede og sidder i små kranse (fig. 1). Bladene er mørkegrønne, tynde og har et næsten ovalt omrids med talrige fine takker langs bladranden¹.

Almindelig vandpest er tvebo, men kun hunplanterne forekommer i Norden². Blomsterne er hvidlige til lysviolette med 3 kronblade. Den blomstrer i juli-september. Den er i stand til at leve rodfæstet til bunden eller fritflydende i vandet³.

Forvekslingsmuligheder

Almindelig vandpest forveksles nemt med Smalbladet vandpest, *Elodea nuttallii*. Smalbladet vandpest har smallere og mere spidse blade (fig. 2)³.

Når Almindelig vandpest vokser i tætte bestande, kan den på afstand forveksles med Tæt vandaks, *Groenlandia densa*¹.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Almindelig vandpest stammer oprindeligt fra Nordamerika. I Danmark blev den første gang registreret i Sønderjylland i 1870. Almindelig vandpest anvendes hyppigt som akvarieplante og er spredt til naturen ved at indholdet fra akvarier er blevet tømt i søer og åer³. Almindelig vandpest har spredt sig til hele landet og findes i næsten alle typer af ferskvand¹. Almindelig vandpest tollerer yderligere en saltholdighed på op til 2.5 promille⁴. Almindelig vandpest spredes vegetativt og kun ganske små stængelstykker kan spredes med strømmen og udvikle sig til nye store planter³. Plantefragmenter og knopperne, der er i vinterdvale transporteres med vandet og slår rod i sedimenterne⁵. Over land spredes den med blandt andet svaner og gæs⁴. Yderligere har mennesket en stor indflydelse på spredningen, når både flyttes fra en sø til en anden⁵. Arten er almindelig i Danmark, fra 1985-2015 er den blevet observeret på 146 lokaliteter⁷.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj

Sprednings-potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemmehørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
3	3	3	3	2	1	12	15

Almindelig vandpest. Foto: Miljøstyrelsen

Forvekslingsmulighed: Til venstre ses Almindelig vandpest og til højre Smalbladet vandpest, Foto: Poul Evald Hansen (NOBANIS)

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for Almindelig vandpest er vurderet til høj. Almindelig vandpest har en fantastisk evne til at regenerere, selv små afrevne stængelstykker kan vokse sig til store nye planter. Det frarådes generelt at foretage mekanisk bekæmpelse af Almindelig vandpest, da det stik imod formålet kan fremme spredningen af arten⁶. Almindelig vandpest er tolerant overfor lave lysmængder og lever godt i selv grumset vand⁵.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 3 (høj). Levestedets bevaringsværdi for almindelig vandpest er vurderet til høj. Alm. vandpest har spredt sig til hele landet og findes i næsten alle typer af ferskvand¹.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Almindelig vandpest danner tætte bestande, som helt kan udkonkurrere andre arter¹. Almindelig vandpest kan udgøre føde og habitat for mange forskellige arter af bunddyr. Gæs og svaner forekommer at have fordele af Almindelig vandpest, da den tilføjer store mængder føde⁴. Når Almindelig vandpest dør og nedbrydes opstår der anaerobe forhold, hvilket er meget skadeligt for invertebrater og fisk. Yderligere hæmmer de tætte bestande af Almindelig vandpest arter af zooplankton, hvilket er fødegrundlaget for unge krebs⁵.

Påvirkning af økosystemer: 3 (høj). Almindelig vandpest lever i søer, damme, åer og spildevandstekniske anlæg. Den er meget tolerant overfor eutrofiering³. Almindelig vandpest er kendt for hurtigt at udvikle tætte monospecifikke bestande, som kan fylde hele søer og ændre balancen og økosystemet. Dette hæmmer lystilførslen til de øvrige vandplanter⁵. Den ændrer de kemiske sammensætninger i vandet ved at øge næringsindholdet og mængden af organisk materiale, hvilket kan medføre iltsvind.

Økonomiske effekter: 2 (middel). De økonomiske effekter for Almindelig vandpest er vurderet til middel. Tætte bestande af Almindelig vandpest hindrer vandaktiviteter som svømning, sejlads og lystfiskeri (fig. 1)⁵.

Helbredseffekter: 1 (lav). Helbredseffekter for Almindelig vandpest er vurderet til lav.

Total score = 15

Kilder

¹ Moeslund, B., Løjtnant, B., Mathiesen, H., Mathiesen L., Pedersen, A., Thyssen, N. and Schou, J.C. 1990. Danske vandplanter – vejledning i bestemmelse af planter i søer og vandløb. Miljønyt nr.2 (Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Danmarks Miljøundersøgelser) (IGN27).

² Friis I. 2010. Hvor dansk er den danske flora? Det fremmede som historisk drivkraft – Danmark efter 1742. Et festskrift til Hendes Majestæt Dronning Margrethe II ved 70-års-fødselsdagen den 16. april 2010. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab 2010 (IGN8).

³ Naturstyrelsen - Elodea canadensis: Available at

<http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Artsleksikon/Planter/Froeplanter/Vandplanter/Vandpest/Vandpest.htm> (IGN25).

⁴ Sand-Jensen, K. 2000. An introduced vascular plant – the Canadian waterweed (Elodea canadensis). In: Weidema, I. (ed.). 2000 Introduced species in the Nordic countries. NordTema 2000:13 pp. 96-100. (IGN1640).

⁵ Josefsson, M. 2011. NOBANIS - Invasive Species Fact Sheet – Elodea canadensis, Elodea nuttallii and Elodea callitrichoides. www.nobanis.org. (IGN6).

⁶ Naturstyrelsen - Elodea canadensis: Available at

<http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/invasivearter/Borger/Bekaempelse/BekaempelseVandpest.htm>.

⁷<http://www.fugleognatur.dk/artintro.asp?ID=3705&dnavn=Almindelig%20vandpest&latin=Elodea%20canadensis> Besøgt 25.11.2015 (IGN2000).